

УДК 636.2.034.086.72

ЧЕРНАДЧУК М.М., аспірант

БОМКО В.С., д-р с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

m.chernadchuk@mail.ru

ВПЛИВ BYPASS СОЇ НА ВІДТВОРЮВАЛЬНУ ЗДАТНІСТЬ ВИСОКОПРОДУКТИВНИХ КОРІВ

Загострення проблеми протеїнового живлення високопродуктивних корів, особливо голштинської породи, пов'язане з тим, що ефективність використання протеїну кормів жуйними значною мірою залежить від рівня його розкладу в рубці до аміаку і надходження у кишковок бактеріального білка та нерозщепленого протеїну, що є важливими факторами загальної перетравності й використання поживних речовин усього раціону.

Дослідженнями встановлено, що підбір компонентів за показниками розпаду протеїну в рубці дозволив підвищити продуктивність корів на 8–14 % з одночасним зниженням витрат кормів, особливо білкових. При цьому необхідно враховувати, що протеїн об'ємистих кормів засвоюється жуйними тваринами ефективніше, ніж концентрованих, що є позитивним фактором однотипної годівлі. Одним із доступних способів “захистити” протеїн концентрованих кормів від розпаду в рубці є екструдкування, термічна й хімічна обробка зерна, шротів, макухи тощо. «Захист» протеїну корму сприяє оптимізації процесів синтезу білка мікроорганізмів і зменшує втрати азоту з аміаком. Джерелом важкорозчиної фракції протеїну є «bypass соя», яку отримують при спеціальній термічній обробці натурального зерна сої. Однак на теперішній час не встановлено оптимальні норми згодовування bypass сої для високопродуктивних корів, та не вивчено її вплив на відтворювальну здатність тварин.

Метою наших досліджень було встановлення впливу *bypass* сої на відтворювальну здатність високопродуктивних корів в перші 100 днів лактації, як джерела важкорозчинної фракції протеїну на фоні раціонів з поступовою заміною макухи сої на *bypass* сою.

Важливим господарським показником ефективності і повноцінності годівлі тварин, особливо високопродуктивних корів, є їх відтворювальна здатність. Для кращого забезпечення високопродуктивних корів протеїном і його важкорозчинною фракцією в комбікормі-концентраті використовували *bypass* сою. Введення в комбікорми-концентрати дослідних груп *bypass* сої покращало поїдання кормів. Споживання сухих речовин кормів у розрахунку на 100 кг живої маси корів становило 4,18 кг в 1-й контрольній групі, 4,07 – в 2-й дослідній групі, 4,32 кг – в 3-й дослідній групі і 4,55 кг – в 4-й дослідній групі. Спожиті корми забезпечували корів сирым протеїном на рівні 16,0–16,5 % від сухої речовини, важкорозчинною його фракцією на рівні 27,3% від сирого протеїну в 1-й контрольній групі, 31,1 % – в 2-й дослідній групі, 35,2 % – в 3-й дослідній групі і 40,0 % – в 4-й дослідній групі. Упродовж досліду був проведений аналіз даних, які характеризують відтворювальну здатність піддослідних корів і якість їх потомства.

У результаті аналізу встановлено, що індекс осіменіння в контрольній групі становив 2,6; в 2-й дослідній групі – 2,3 в 3-й – 2,1 і в 4-й – 1,8; що нижче за контроль на 13–44 %. У прямій залежності від індексу осіменіння була тривалість сервіс-періоду корів. Зокрема, у корів контрольної групи він становив у середньому 93,4 діб, в 2-й дослідній – на 5,3, в 3-й – на 13,8, в 4-й – на 32 діб менше, що в відсотковому відношенні становить, відповідно, 5,0; 14,0 і 34,0 %.

Отже, введення до складу комбікорму-концентрату високопродуктивних корів *bypass* сої на рівні 2 кг на добу чинить позитивний вплив на їх фізіологічний стан, стимулює охоту і забезпечує необхідні умови для процесу запліднення. Цим пояснюється така різниця у тривалості сервіс-періоду між контрольною і дослідними групами корів. Найбільша різниця спостерігалась між 4-ю дослідною і контрольною групами, яка становила 32 доби.

Під час біометричної обробки результатів досліджень вірогідної різниці не встановлено, однак виявлена позитивна тенденція, яка підтверджує сприятливу дію *bypass* сої на показники відтворювальної здатності корів. Найбільш ефективним було згодовування 2 кг *bypass* сої у розрахунку на одну голову на добу.